

Dežele onstran himalajskih mejnikov

Darjeeling je obmejno mesto na severu Indije. Z višine v mestni okolici zre potnik na kipeče velikane Himalaje, ki oklepajo pet dežel, izmed katerih so štiri še skoraj popolnoma zaprte vsakemu krščanstvu: Tibet, Sikkim, Nepal in Bhutan. In če potnik obrne pogled proti severu in zapadu, ve, da se tam, kaj, v daljni dalji, razprostirajo še Afganistan, Ruski in Kitajski Turkestan in Mongolija, orjaško ozemlje, ki meri nad 2.500.000 štirjaških milj in prebiva na njem 30 milijonov duš.

Zadnja pot maršala Lyauthey-a

Na vsem tem prostranstvu, ki je tako veliko kakor Združene države Severne Amerike, še skoraj ni sledi krščanskega misijonstva.

Katoliški misijonarji so potisnili svoje šotore že malone povsod tik do obzidja, na enem mestu so ga že celo prodrli (Kitajski Turkestan). Trdno upajo na dan, ko se obzidje razsuje na vsej črti in jim bo odprta pot v vse te dežele. Nekateri, kakor sikkimski apost. prefekt msgr. Douenel, čakajo že desetletja na to uro. Don Boscovi salezijanci oskrbujejo danes na buthanski meji majhno krdo kristjanov. Jezuiti iz Patne in kapucini iz Simle, Agre in Allahabada vodijo svoje misijone do nepalskih in tibetskih meja, toda vojaška zapora na mejnih prelazih onemogočuje vsak prehod čez Himalajo. Mill-hillski misijonarji stoje na mejah Afganistana in Tibeta, ne da bi jih mogli prestopiti. Bombayska nadškofija se tudi razteza do obrobni ozemelj Afganistana, pa gore in stroga policijska straža onemogočujejo tudi tu vsako napredovanje. Na zapadu Kitaja so misijonarji pariškega semenišča že davno zasidli večje število proti Tibetu pomaknjenih postojank v provincah Sečvan in Jinan. Tu si vzgajajo iz Tibetancev, ki prehajajo semkaj, laične pomočnike, ki naj tvorijo predstopnjo za bodočo domačo duhovščino, ki naj potem nekoč odide v prepovedano deželo...

Ozrmo se na kratko po teh deželah! Afganistan s svojimi 6.330.500 prebivalci je danes ena najstrožje zaprtih dežel na svetu. Fanatično mohamedanstvo prepoveduje krščanskemu duhovniku vsak vstop. Samo pogodba z Italijo dovoljuje, da sme v Kabul živeti po en poslaniki duhovnik, ki opravlja službo božjo za maloštevilne katolike. To mesto pavzema sedaj neki barnabitski pater. Ruski Turkestan je postal del Sovjetske unije in je že s tem označeno njegovo stališče nasproti krščanstvu. Steje 13 milijonov ljudi, ki so strastno vdani mohamedanstvu. Krščanstvo je prvič dospelo v ta del Azije v 5. stoletju. V naslednjih stoletjih je zdaj pa zdaj zašel tja kak menih, prosjak, živel tam nekaj časa, pa zopet izginil. Popotnik sreča tu včasih georgijske poljske, armenske in ruske katolike, ki so sredi mohamedanskih milijonov ohranili svojo očetno vero.

Kitajski Turkestan (Sinkiang) obsega vse kitajsko ozemlje med Mongolijo in Tibetom. Steje 2.500.000 prebivalcev, od tega je nad polovico mohamedancev. Na treh

V stari nožarni, kjer se še po starodavnem načinu kujejo noži.

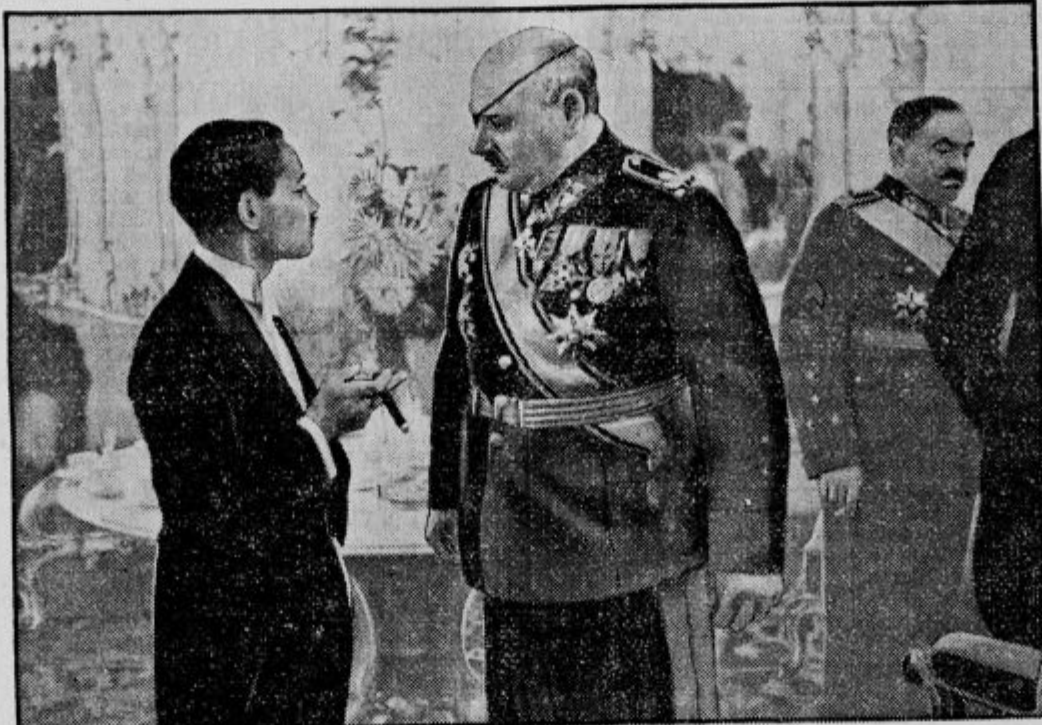
straneh zapirajo deželo visoke gore, na četrtri puščava. Samo 1% površine je ploden. Dežela je politično zelo važna, ker posreduje trgovino med Rusijo, Tibetom, Kitajem in Indijo. Vse vere Azije si podajajo tu roke. Katoličanov je na vsem obsežnem ozemlju 6-700, ki jim pastirujejo steylejski očetje.

Zunanja Mongolija, ki se je odtrgala od Kitajske in je danes njena samostojnost priznana. Vlada se sama po zgledu sovjetskih republik in je sprejela ruske denarne vrednote. Severozapadni del velja za sovjetski protektorat. Vera je buddhistični laizem. Ko pa je pred par leti umrl poglavar teh buddhistov, sovjeti niso dovolili, da bi se izvolil njegov naslednik. Ozemlje obsega 1.800.000 prebivalcev. V Urgi je bil 1922. leta kanonično ustanovljen misijon, ki pa do danes ni zaseden.

Tibet, ki leži med Kitajskim Turkestanom in Indijo, je dežela, ki je za tučce še malo dostopna in zato tudi le malo znana. Trgovina z Indijo se vrši čez izredno visoke gorske prelaze, ki so pozimi docela neprehodni. Za časa revolucije 1911. leta so Tibetanci spodili kitajske posadke, dasi so po imenu še vedno del Kitaja. V prejšnjih stoletjih so mogli v Tibetu od časa do časa delovati jezuiti in kapucini, a so jih vedno znova pregnali.

Nepal je neodvisna država na južnih pobočjih Himalaje s 5.639.000 prebivalci. Ta buddhistična država ima strogo zastražene meje, a je upati, da bo pod angleškim vplivom polagoma zrahlija zapora proti krščanskim misijonom. Nepal neodvisni Bhutan, vzhodno od Nepala s svojimi 250.000 prebivalci iznovečuje buddhizem po tibetskem vzoru. Svoje meje ima zaprte. Enako nepol samostojni Sikkim (100.000 prebivalcev različne narodnosti) prepoveduje vsako misijonsko delo.

V najglobljem osrčju Azije je Kristus danes še izven zakona... Najboljša in najuspešnejša pomoč za prodor tega obzidja je zaenkrat — misijonska molitev.

Ob sprejemu siamskega kralja v Pragi (od leve na desno): kralj Prajadhipok, general Syrov in general Kreja.

V.:

Po valovih Donave široke ...

(Beleške iz popotnega dnevnika.)

»Romunski jezik.« je rekel Tein spremljevalec, »je latinskega porekla in najbližji italijanskemu. Koliko je Rumunom ostalo od jezika in običaja starih Dakijcev, se ne more zagotovo oceniti. Vendar mešanje raznih narodnosti, ki se je vršilo v Dakiji vse do 10. stoletja, je zelo vplivalo na romunski jezik. Novejša doba je ustvarila književni jezik z italijanskim pravcem in pišejo z latinico, a romunske cerkvene in druge knjige so pa pisane s cirilico ali glagolico.

»V narodnostnem oziru so Romuni vztrajni, naravnost trdovratni,« je rekla Tea. Njen spremljevalec pa je nadaljeval:

»Da, noben narod ni tako vztrajen kot romunski. To se vidi najbolj v Banatu. Oni se z uspehom upirajo Madžarom in Nemcem... Tu se čuti rimljanska preteklost. Oni se nečjejo naučiti jezika svojih sosedov, ne sprejeti njihovih običajev, kratko: prisilijo svoje sosede, da se morajo naučiti romunski. Pri nas Srbi velja pregovor: Dovolj je, da pride ena Vlahinja (Romunka) v srbsko hišo, pa bo v kratkem času vso hišo poromunila...« V tem je razlog, da se tako trdno drže in širijo v svojem starem elementu. Odtod razlog, zakaj so poromunjene srbske vasi, ki so prišle v dotiko z Romuni...

»Pa so, pravijo, Romunke lepe ženske,« je rekel Zdravko.

»Da, le hitro ovenejo. Okrog 30 let stara Romunka je po večini že starka in ima vnuke. Zgodnja moštven je eden izmed vzrokov fizičnega in psihičnega opadanja. So pa delovne. Delajo vse in pridno, in so takorekoč one tiste, ki vzdržujejo hišo, živino, obdelujejo polje itd. A moški so v splošnem leni. Romunke se oblačijo preprosto, a zelo pisano, poleg tega pa okusno. Srajca in krilo je navadno okusno okrašeno in izšito s črnimi in sinjimi trakovi.

Nekoč je bila plovba po Donavi ovirana tudi z velikimi carinami, ki so jo pobirali po Gornji Donavi avstrijski cariniki, na Dolenji Donavi pa turški. Bile so, kakor pravijo v »Zelzelnih vrati« kot zapor, verige z ene skale preko Donave na drugo, da se ni mogel nikdo pritihotapiti. No, od leta 1856. je Donava postala internacionalna reka, pristopna ladjam vseh narodov. In zato nadzirajo in regulirajo Donavo in plovbo po nji posebna komisija, takozvana »Donavska komisija«, ki ima svoj sedež v Galcu in katera sestoji iz sedem zastopnikov evropskih držav. Z berlinskim dogovorom

Novi avstrijski zvezni kancler Schuschnigg na delu.

Par nasvetov za planinske pohode

Kdor gre na planine, mora biti predvsem telesno v kar najboljšem stanju. Tu je potrebna velevažno vprašanje, ki ga je treba urejati po pameti in izkušnji. Živila, ki vsebujejo kasein, so na planinskih turah veliko bolj priporočljiva kakor mesnine. Sladkor, najboljša hrana za mišice, povzroča žejo. Zato ga uživamo raje predelanega v obliki čokolade, keksov in podobnega peciva, in pa sadje. Predvsem se mora planinec upirati eni izkušnji: da bi prežgodaj in preveč pil. To ga čisto zmehta, da postane ves medel — srce omaguje nad delom, ki ga mora zmagovati kot črpalka.

Franc Jožefovi nesrečni dnevi

Grof Adalbert Sternberg navaža v svojih spominih razne dogodbe iz življenja cesarja Franca Jožefa I. Med drugim pripoveduje:

Dva nesrečna dogodka je doživel Franc Jožef zaradi svoje nagle jeze. Enega v svoji mladosti (1852.), ko se je vozil z vojnim brodom iz Benetk v Trst. Ko so mu bili v Benetkah javili, da je vreme za odhod eskadre previharo, je vzkliknil: »Toda taka bojazljivost!« In odpeljal se je kljub viharju v spremstvu petih vojnih ladij v Trst. Med vožnjo se je fregatna ladja »Marianne« potopila z vsem živim in mrtvim, kar je bilo na njej. Med žrtvami je bil tudi mlad praporščak, baron pl. Kubeck, sin predsednika tedanjega državnega sveta barona Karola Friderika pl. Kubecka. Ta dogodek je ostal cesarju vse življenje v spominu. Vsi Kubecki so uživali posebno cesarsko naklonjenost. Alojzij je bil poslanik na državnem zboru v Frankfurtu, potem poslanik v Rimu; Gvido baron pl. Kubeck je bil namestnik v Gradcu, na katerem mestu je ostal dolgi 25 let, dasi je delal strahovite dolgove, ki jih je zanj redno plačeval cesar.

Drug nesrečen dan je doživel cesar na manevrih, ko je robato ozmerjal nekega stotnika. Ta se je neposredno nato ustrelil.

Cudno je bilo, kako se je Franc Jožef na manevrih sprostil vseh notranjih ovir in se predal razpoloženju. Na nekih manevrih je polkovnik knez Aleksander Battenberški, bivši bolgarski knez, s svojim polkom posamezno pridrl iz gozda, da bi pokazal svoje vojne izkušnje. Ko je cesar to videl, je vzpodbodel svojega konja, zdriljal tja in v neugnani jezi zabrusil knezu v obraz: »Svinjarija!« Knez je takoj po vajah podal ostavko. Cesar pa se je opravičil in vso prigodo mirno poravnal.

Tako grof Sternberg. Kako srečen bi bil Franc Jožef, kako prijeten spomin nanj, ko bi imel samo take zgodbe na vesti! Toda njegovo ime je prekrila kakor strahotna senca: svetovna vojna...

Olajšava za vprežno živino poleti: da bi obranil svoje konje pred brenelji in muhami, je neki švabski kmet pritrdil spredaj na oje pločevinasto posodo z žarečim ogljem, na katero je nasul kose starih podplatov, kosti in cunj. Dim se vleče pri hoji ob konjskih trupih in odganja ves mrčes, ne da bi živali ovirali pri dihanju.

Našli so Zevsovo roistni kraj

Blizu vasi Arkalokhori na Kreti so francoski arhitekti odkrili jamo z bogatimi vlatimi zakladi. Prišli so do prepričanja, da je to votlina Dikte, v kateri se je po bajki rodil kralj grških bogov: Zevs. To dokazujejo med drugim najdeni predmeti, posebno dvajset dvoreznih sekir iz težkega zlata, ki predstavljajo kretske vladarske znake. Doslej so domnevali, da se nahaja Zevsova votlina blizu Psychra na visoki planoti pri Lassithi.

Z letovišča so se vrnili.

»Ali ste našli v hiši vse, kakor ste pustili?«
»Da, celo luč na hodniku je še vedno gorela.«

(Konec prihodnjici.)

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonaska 5 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Ljubljancani!

V nedeljo, 5. avgusta vsi v Podutik na žegnanje! (h)

Službodob

Kuharica

zdrava, primerne starosti, poštena, tiha, varčna, snažna, skrbna gospodinja — se išče za župnišče. Nastop 15. septembra. — Kje, pove uprava »Sl.« pod št. 8662. (b)

Pletilje

izurjene, sprejme za stalno K. Soss, Mestni trg št. 18. (b)

Iščemo

časnega prisilnega t. pravilnega za hotelsko podjetje v Dalmaciji, vsega v vseh poslih in zanesljivega, najraje upokojenca. Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Upravnik« št. 8758. (b)

Učitelj, abiturijenta

z znanjem klavirja, sprejme boljša družina k fantku. Ponudbe je poslati upravi »Slov.« pod »Vzgojitelj in učitelj« št. 8231. (b)

Lesostružarskega pomočnika

takoj sprejme Babič, strugar, Rečica-Laško. (b)

Kuharico

za vse, mlado, prvovrstno, samostojno, ki je natančna tudi v pospravljanju sob, iščem proti dobri plači. Ponudbe s sliko na upravo »Slov.« pod »Vestna« št. 8769. b

Pouk

Diplom. filozofika

poučuje nemščino, francosščino, in matematiko — poceni in točno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Uspeh« št. 8711. (u)

Denar

Hranilne knjižice

prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov (Ljublj. kreditne banke itd.) — jemljemo do preklica zopet v račun. A. & E. Skaberne, Ljubljana, Mestni trg.

Stanovanja

ODDAJO:

Petsobno stanovanje poleg univerze, ves komfort, pripravno tudi za zdravnika ali združeno pisarno, takoj zelo ugodno oddam. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8625. (c)

V »Pegleznu«

na Poljanski cesta št. 1 se takoj odda še eno komfortno trisobno stanovanje z zimskim vrtom.

Stanovanje

2 sobe, kuhinja — se odda za september. — Vrhovčeva 12. (c)

Dvosobno stanovanje

kabinet, predsoba, kuhinja, z vsemi pritliklinami, ugodno oddam v bližini tramvajске postaje za september. — Vprašati: Ljubljana VII., Kettejeva št. 7. (c)

Lepo sobo

in kuhinjo oddam v Zg. Šiški, Kosovo 217. (c)

Opremljeno sobo

s posebnim vhom v vili na Mirju, oddam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8610. (s)

Vnajem

IŠČEJO:

Išče se

hlev za 2-3 konje

s shrambo za vozove in opremo. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Hlev 32«

ODDAJO:

V »Pegleznu« na Poljanski cesti št. 1 se odda še nekaj lokalov.

Posestva

Enonadstropna vila

nova, moderna, z večjim vrtom, v Celju — ugodno naprodati. Polovico sprejem hranilnih vlog. — Albert Okorn, Celje-Lava. (p)

Hiša

z gospodarskim poslopjem in velikim vrtom — naprodati. Pobrežje, Nasipna 40, Maribor. (p)

Čitajte in širite »Slovenca«!

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajam al motorja bi znebil se rad brz kupcev ti mnogo priken Slovenec najmanjši inerat

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Železne postelje

vseh vrst, železne nočne omarice, mreže za postelje v lesenih in železnih okvirjih dobavlja in popravila najceneje Strgulac Pavel, Gosposvetska c. 13 (Kolizej), Ljubljana. (l)

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva ul.

Podružnice:

Kranj, Novomesto, Celje.

Gospodinj, gostilne, obrtniki

ne zamudite ugodne prilike! — Radi izpraznitve zaloge, prodaja iz skladišča Stanko Florjančič, železnina, Resljeva cesta št. 3 (pri Zmajskem mostu) po najnižjih cenah. Vhod v skladišče skozi dvorišče. (l)

Več parov golobov

florentincev, čistokrvne pasme, naprodati. Poizve se v Ljubljani, Stari trg št. 32. (l)

Prvovrstno kolo

z original Torpedo, poceni naprodati. Dvorakova ulica 3, prvo nadst., levo. (l)

Otroški voziček

dobro ohranjen — naprodati. Sv. Petra 52. (l)

Seno

zdravo, suho, prešano, v balah — ima naprodati L. Noušak, Bos. Dubica. (l)

Samo še danes

razprodaja košarskih izdelkov in igrači pri Fany Patik, Miklošičeva cesta št. 30. (l)

32 stoječih hrastov

proda župna nadarbina v Ajdovcu, p. in avtopostaja Žužemberk. (l)

Kolesa!

Več damskih in moških malo rabljenih koles poceni naprodati. Poleg tega še eno otročje kolo. Pepi Krmelj, trgov. dvok. Zg. Šiška 115. (l)

OBVESTILO

Do nadaljnjega prodajamo iz našega skladišča v Ljubljani vsako poljubno količino

Super visokovrednega Portland cementa znamke

»TEMPLE« po ceni Din 70.— za 100 kg

la Portland cementa znamke

»TITAN« po ceni Din 66.— za 100 kg

»ALPEKO«

Trgovsko-industrijska družba, Ljubljana, Masarykova cesta 23

Telefon: 29-30

Brez posebnega obvestila.

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je danes, dne 3. t. m. ob tridesetih na 5 zjutraj, po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, za vedno zapustil naš nadvse iskreno ljubljani soprog, oče, stari oče, tast, brat, svak, stric in zet, gospod

dr. Alojzij Praunseis

zobozdravnik, častni predsednik društva zobozdravnikov Dravske banovine, imejitelj reda sv. Save III. razr.

Pogreb blagopokojnega se bo vršil v nedeljo, dne 5. avgusta 1934 ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Miklošičeva cesta št. 6, na pokopališču k Sv. Križu. Prosimo tihega sožalja!

Ljubljana, dne 3. avgusta 1934.

Globoko žalujoče rodbine:

PRAUNSEIS, LUČOVNIK, BRENCIČ, ČAP.

Brez posebnega obvestila.

Potrji v globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je umrl dne 3. t. m. ob pol 2 popoldne, v 69. letu starosti, po mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, naš iskreno ljubljani soprog, oče itd., gospod

Ivan Rozman

čevljarški mojster in posestnik

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 5. avgusta 1934 ob 6 pop. iz hiše žalosti Rožna ulica št. 3 na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 3. avgusta 1934.

Uršula, soproga — Ivan in Maks, sinova in vse ostalo sorodstvo.

Simončič Maks:

Galicija

37

Ne vem koliko časa sem spal, ko me prebudi tahi šepet.

»Veš, bil sem doma,« mi pritajeno pripoveduje znan glas, a se ne morem takoj domisliti, kdo bi to bil. »Saj veš, pri krstu vendar nisem emel manjkati. Da si ga videl tega smrčavka! Kakor da mi je izrezan z obraza... In Miconi... Samo zdravje, ti rečem... Veš, zdaj še ničesar ne ve, jaz ji pa tudi nisem hotel povedati. Kaj hočeš? V takšnih trenutkih človek nerad govori nevsedne stvari in pa... saj bo še tako premalu zvedela!«

Strmim v temo in poslušam. Naenkrat se zavem in groza me strese. Moj Bog, to je Strgulac! Ha, ha! se posili zasmejem in si hrabrim zbegane misli. — Strgulac je vendar mrtev. Sanja se ti, ali pa se ti blede...

Pa se mi takoj spet misli zapleto v vrtinčasto sivino in obide me želja, da bi nagovoril Strgulca in ga vprašal, kaj vse to pomeni. Hočem izjcljati besede, ki jih je v meni izoblikovala miselna predstava, pa mi je, kakor da sem izgubil dar govora.

A on je že uganil moje misli. »Dolčas mi je bilo,« mi zaupno potoži in v njegovem glasu je rahel drget. »Veš, tam sem tako sam, tako sam. Jaj, kako čudno je človeku, če nima nobenega izmed svojih v bližini. Kako vse drugače bi bilo, če bi počival gori pri sv. Urhu. Pod mano domače vasiče, polja in travniki. In ob nedeljah, morda tudi ob delavnikih zvečer, bi prišla Miconi z otročki in bi pokramljali. Veš, tako — čisto sami zase, iz duše v dušo...«

Solze se pretakajo po njegovem glasu, razločno jih slišim. Grenke so, da bi zagrenile ve-

solstvo — pa ne bi zagrenile tesnobe mojega srca?!

Nekaj ljubega, tolažilnega bi mu rad povedal, nekaj, kar bi ga upokojilo. Povsem sem pozabil, da je že mrtev, da je vse to samo privid, rahel odmev naših duš, ki še v posmrtnosti iščejo stika druga z drugo. Pa ne morem govoriti, ne morem. Vse v meni je izžgano, opustošeno do kraja. Samo bledehi slutenj njegove velike bolečine je še polna moja duša.

»Pa z Bogom!« se s tihim, žalostnim glasom poslovi. »Nazaj moram.«

Nekaj vlažnega, mrzlega se oklene moje roke. Zdrznem se.

»Ne boj se!« odhajajoč še dahne vame. Saj ne bo več dolgo... In izgine. Samo otožno, zatoglo cvilenje vetra, ki se lovi okoli hleva, še alšim in zaprem oči. Truden sem, neskončno truden...

★

Dolge so te jesenske noči. Komaj nekaj kratkih ur so obsijane od medle svetlobe pustih, deževnih dni. Spet se vlačimo z enega konca v drugega, v nekakšnem krogu, kakor poslepa kljuseta, ki smo jih videli v nekaterih vaseh, ko so vrtele kmečke mline.

Možni to nočno kolovratenje prav nič ne ugaja, kajti topništvo, avtomobili in drugi vozovi, ki hitijo z vseh koncev nekam proti zapadu, nam neprestano zapirajo pot, nas ustavljajo in porivajo v stran.

»Ni vredno, da še hodim,« reče. Zdaj je gotovo že polnoč. To se pravi, da čofotamo že več kot šest ur po blatni cesti, pa se skoro nismo premaknili z mesta. Jo bom kar lepo nekam popihlal. Pametnejše bo gotovo, kakor to prekleto stopicanje na enem in istem mestu. Prejle sem opazil ne daleč od ceste nekakšno bajto, Ljudi gotovo ni

v njej. Tja jo pobrišem, pa bo. Pojdi z menoj, če hočeš. Ne bo ti žal. Jaz sem se na to vižo že večkrat pošeno nasmrčal in vas po'em drugi dan z lahkoto dohitel.

Nasvet mi je sicer všeč, a imam pomisleke.

»Lahko bi naju pogrešili,« me zaskrbi.

»Kdo pa?« se zareži Možina. »Ali misliš, da sva midva edina, ki bova ostala zadaj? Figo mačkinol! Včasih nas je bila cela rajda, ki smo jo zjutraj sekali za vami, pa še pes ni zategadelj zalajal. Toda siliti te nočem. Tvoja volja — tvoj svet.«

Obotavljal sem se še nekoliko, ko pa sem videl, kako brez skrbi odhaja iz vrste, sem jo nehote ubral za njim. Po četrtturnem kolovratenju čez spolzki, močvirnati travnik, sva zagledala pred seboj temne obrise kolibe. Kmalu sva otipala tudi vrata, ki so bila samo prislonjena k podbojem. Možina jih je hitro toliko odmaknil, da sva lahko smuknila v hišo.

Ze pri prvem koraku sem se spodtaknil ob nekaj mehkega in tebebnil na nos. Srdito je zarenečalo pod mano, a v tem nisem mogel razločiti, ali je žival ali človek.

»Kaj ti nisem pravil, da ne bova prva?« se zasmeje Možina. »Koliko pa vas je?« zakliče predse in skuša z očmi predreti temo.

»Lezi, kaj te to briga! Naj jih bo, kolikor hoče, jaz jih nisem štel! — Luč pa kar lepo pusti pri miru!« se zadere neznane zaspané nad mano, ko sliši da sem izlekel škatljico z vžigalicami. »Bi nam rad navrgel kakšnega nobojčatveba na vrat?«

Ni me volja, prerekati se. Tiho zlezem po vseh štirih k steni, kjer si s telečnjakom in odejo pripravim še dokaj udobno ležišče. Tudi Možina je moral najti svoj kotiček, kajti kmalu zaslišim nedaleč od sebe njegovo enakomerno dihanje.

Ko že napol spim, me predrami glas neznanega tovariša.

»Daj, posodi mi šibice!« zaprosi. Pravkar sem otipal masten čik, pa bi ga rad upepelil.

»Kaj pa, če zunaj zagledajo luč?«

»Saj nisem pri prižiganju tako butast in neroden kakor ti!« me robalo zavrne. »Se vedel ne boš, kdaj si bom prižgal.«

Dam mu vžigalice in takoj nato res zaduham dim cigarete.

»Par dimov pustim tebi,« obljudi, ko mi vrne vžigalice. »Gotovo se jih ne boš branil. Od katerega regimenta pa sta prav za prav?« vpraša po kratkem molku in mi pomoli neslanek cigarete.

Povem mu.

»Iz Ljubljane? Aha! Jaz sem pa od četrtega iz Celovca, čeprav sem po rojstvu Štajerc. Tam od Mozirja, če ti je kaj znano. Imel sem tam lepo posestvo, pa bo zdaj gotovo šlo vse skupaj k vragu. Sem moral dati posestvo sosedu v najem. Sploh sem pa imel zadnja leta preklečano smolo. Pred dvema letoma mi je zgorel hlev in skoro vsa živina, lansko leto sem padel s skednja in si zlomil nogo, komaj tri mesece pred izbruhom vojne pa mi je umrla žena, ko je rodila. Če bi vsaj to mogel izvedeti, kako je z otrokom. Saj niti ne vem, ali je še živ, ali že mrtev. Do danes nisem dobil od doma nobenega sporočila.«

Obmolknem. Zaslutim bližino težkih, trpkih misli, ki so ga vsega zajele vase. Nočem ga motiti. Temne, nejasne slike se pode mimo mene. Frzemislani, Grodek, Jas, Gorlice, Wielezka, Cwiecim... V Oswiecimu je umrl Anžič. Pri nekem naskoku ga je usekala kozška sablja. Pa se je norčeval iz rane:

»Je Rus mislil, da imamo Kranjci tako mehke butice, kot so njihove melone!« Haha, sablja je kar odskočila, kot bi udaril po železu. V drugič ni več utegnil zamahniti.